

Chăm sóc trẻ sơ sinh non tháng, nhẹ cân
bằng phương pháp chăm sóc bà mẹ kangaroo
tại Bệnh viện Phụ Sản-Nhi Đà Nẵng
BS Nguyễn Thị Thu Phương và đơn vị Nhi sơ sinh

Nội dung trình bày

- Lợi ích của phương pháp chăm sóc bà mẹ kangaroo (KMC)
- Quá trình phát triển của chương trình KMC tại bệnh viện Phụ sản-Nhi Đà Nẵng
- Những kết quả đạt được
- Thuận lợi và khó khăn
- Kết luận và định hướng

Ước tính hiệu quả các can thiệp làm giảm tử vong trẻ sinh non

Can thiệp bao phủ 95%	Cứu sống	Đến 2015		Đến 2025	
		% tử vong giảm	Số cứu sống	% tử vong giảm	Số cứu sống
Kế hoạch hóa gia đình	Mẹ, thai chết lưu	24	228.000	32	345.000
Corticoid trước sinh	Sơ sinh	40	373.000	41	444.000
Kháng sinh cho VOS	Sơ sinh	9	85.000	9	101.000
Đánh giá và chăm sóc thiết ngay sau sinh	Sơ sinh	5	44.000	5	53.000
Hồi sức sơ sinh	Sơ sinh	7	65.000	7	77.000
Phòng hạ thân nhiệt	Sơ sinh	15	142.000	16	171.000
Chăm sóc Kangaroo	Sơ sinh	48	452.000	48	531.000
Tất cả can thiệp	Mẹ, sơ sinh, Thai chết lưu	81	757.000	84	921.000

Lợi ích của phương pháp KMC

Boundy EO et al. Kangaroo Mother Care and Neonatal Outcomes: A Meta-analysis. Pediatrics 2016;137: e2 0152238

- 124 nghiên cứu (63 RCTs)
- KMC so sánh với không KMC:
  - 36% giảm tỉ lệ tử vong (95% CI: 11-54%)
  - 47% giảm nhiễm trùng huyết (95% CI: 17-66%)
  - 78% giảm hạ thân nhiệt (95% CI: 59-88%)
  - 88% giảm hạ đường máu (95% CI: 68-95%)
  - 58% giảm tái nhập viện (95% CI: 24-77%)
  - 50% tăng tỉ lệ bú sữa mẹ (95% CI: 26-78%)

Lợi ích của phương pháp KMC

Dung nạp sữa tốt

- Valizadeh, S., et al. (2014). "The effect of kangaroo mother care on feeding tolerance in preterm infants." Journal of Babol University of Medical Sciences **16(12)**: 16-22.

Giảm đau khi làm thủ thuật

- Johnston, C., et al. (2014). "Skin-to-skin care for procedural pain in neonates." The Cochrane database of systematic reviews

Ảnh hưởng có lợi lên sự phát triển lâu dài

- Bera, A., et al. (2014). "Effect of kangaroo mother care on growth and development of low birthweight babies up to 12 months of age: a controlled clinical trial." Acta paediatrica (Oslo, Norway : 1992) **103(6)**: 643-650.
- Feldman, R., et al. (2014). "Maternal-preterm skin-to-skin contact enhances child physiologic organization and cognitive control across the first 10 years of life." Biological Psychiatry **75(1)**: 56-64.
- Charpak, N., R. Tessier, J. G. Ruiz, J. T. Hernandez, F. Uriza, J. Villegas, L. Nadeau, C. Mercier, F. Maheu, J. Marin, D. Cortes, J. M. Gallego and D. Maldonado (2017). "Twenty-year follow-up of kangaroo mother care versus traditional care." Pediatrics **139(1)**.

Thực hành chăm sóc bà mẹ kangaroo tại Đà Nẵng

- 2007: Bắt đầu thực hiện với 8 ghế
- 2011-2013: 10 giường KMC có hỗ trợ CPAP
- 2013-2014: 14 giường KMC có hỗ trợ CPAP
- 5/2014: 30 giường: 14 có CPAP, 10 có hỗ trợ Oxy
- 9/2015: 40 giường
  - 14 giường CPAP, 18 giường có oxy
- 5/2016: 50 giường
- 8/2016 : 50 giường ở Sơ sinh và 5 giường ở Hậu Sản

Phòng chăm sóc trẻ kangaroo 2007-2009

Phòng chăm sóc trẻ kangaroo 2011-2017

Tiêu chuẩn trẻ được chăm sóc kangaroo

■ KMC tại đơn vị Hồi sức sơ sinh

1. Trẻ đang được hỗ trợ hô hấp với $\text{FiO}_2 < 40\%$ và không thở máy qua ống nội khí quản.
2. Trẻ không có động mạch rốn, dùng các thuốc vận mạch.
3. Không có tổn thương vùng ngực-bụng chưa hồi phục.
4. Không có dị tật bẩm sinh nặng

Tiêu chuẩn trẻ được chăm sóc kangaroo

KMC tại Sơ sinh bệnh lý

- Chăm sóc KMC sớm cho trẻ không có hỗ trợ hô hấp, ăn qua đường tiêu hóa 1 phần
- Trẻ ổn định, nuôi ăn đường tiêu hóa hoàn toàn, tập bú

KMC hậu sản

- ≥ 1800 g & ≥ 34 tuần và không có suy hô hấp
- Liên hoàn “Cái ôm đầu tiên” từ phòng sinh/ phòng mổ

Lớp học chăm sóc trẻ kangaroo cho gia đình

Chăm sóc và điều trị hằng ngày

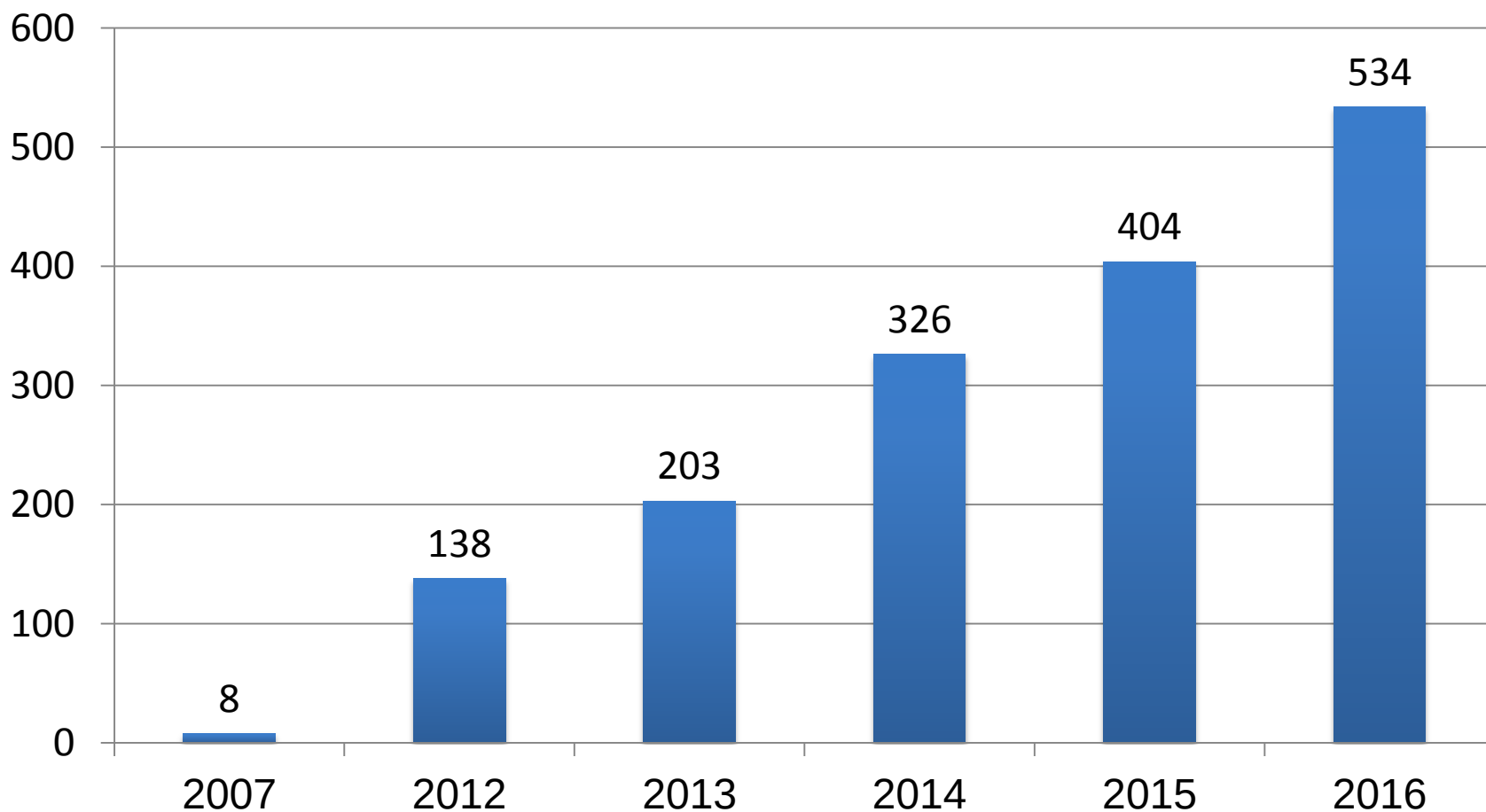
- Gia đình sẽ đo nhiệt độ, cân nặng, vòng đầu và điền vào tờ theo dõi hằng ngày và biểu đồ tăng trưởng hằng tuần
- Bác sĩ thăm khám hằng ngày
- Điều dưỡng thực hiện y lệnh/ truyền dịch
- Gia đình cho trẻ ăn và ghi nhận lại số lượng, số lần ăn qua ống thông dạ dày, số lần bú và thời gian mỗi lần bú
- Thực hiện các xét nghiệm khi cần thiết
- Trẻ được theo dõi liên tục bởi người nhà và điều dưỡng
- Thảo luận giữa gia đình-bác sĩ-điều dưỡng mỗi khi trẻ có bất kì vấn đề gì

Tiêu chuẩn trẻ KMC được ra viện

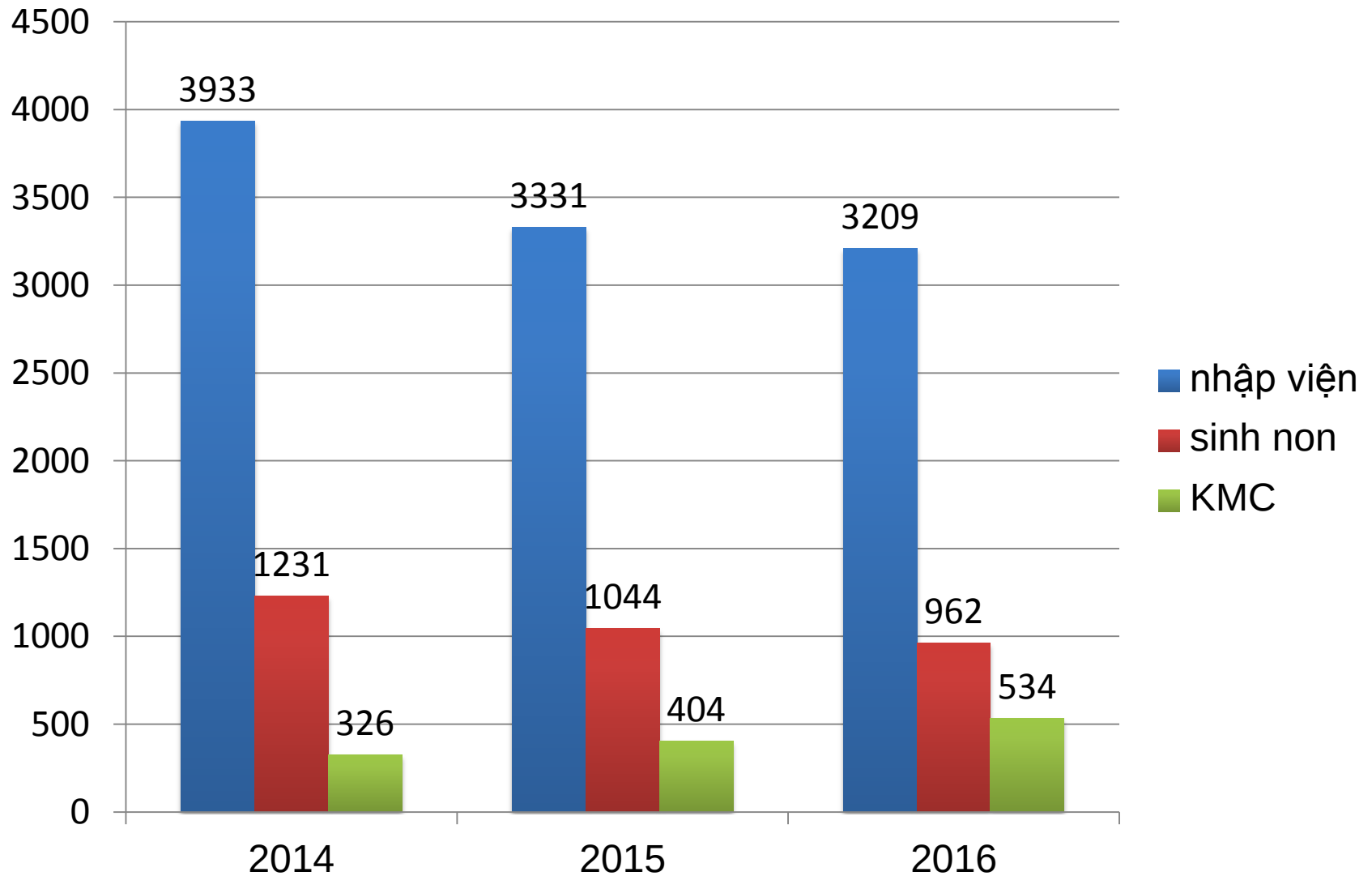
- Trẻ ổn định và không còn bệnh lý cấp tính
- Trẻ bú mẹ được và lên cân tốt (15-20 g/kg/ngày) trong 3 ngày liên tục
- Nhiệt độ ổn định trong 3 ngày liên tục
- Được khám và sàng lọc phát hiện các biến chứng của trẻ non tháng
- Người nhà tự tin và có khả năng chăm sóc trẻ sau ra viện

Kết quả thực hiện KMC

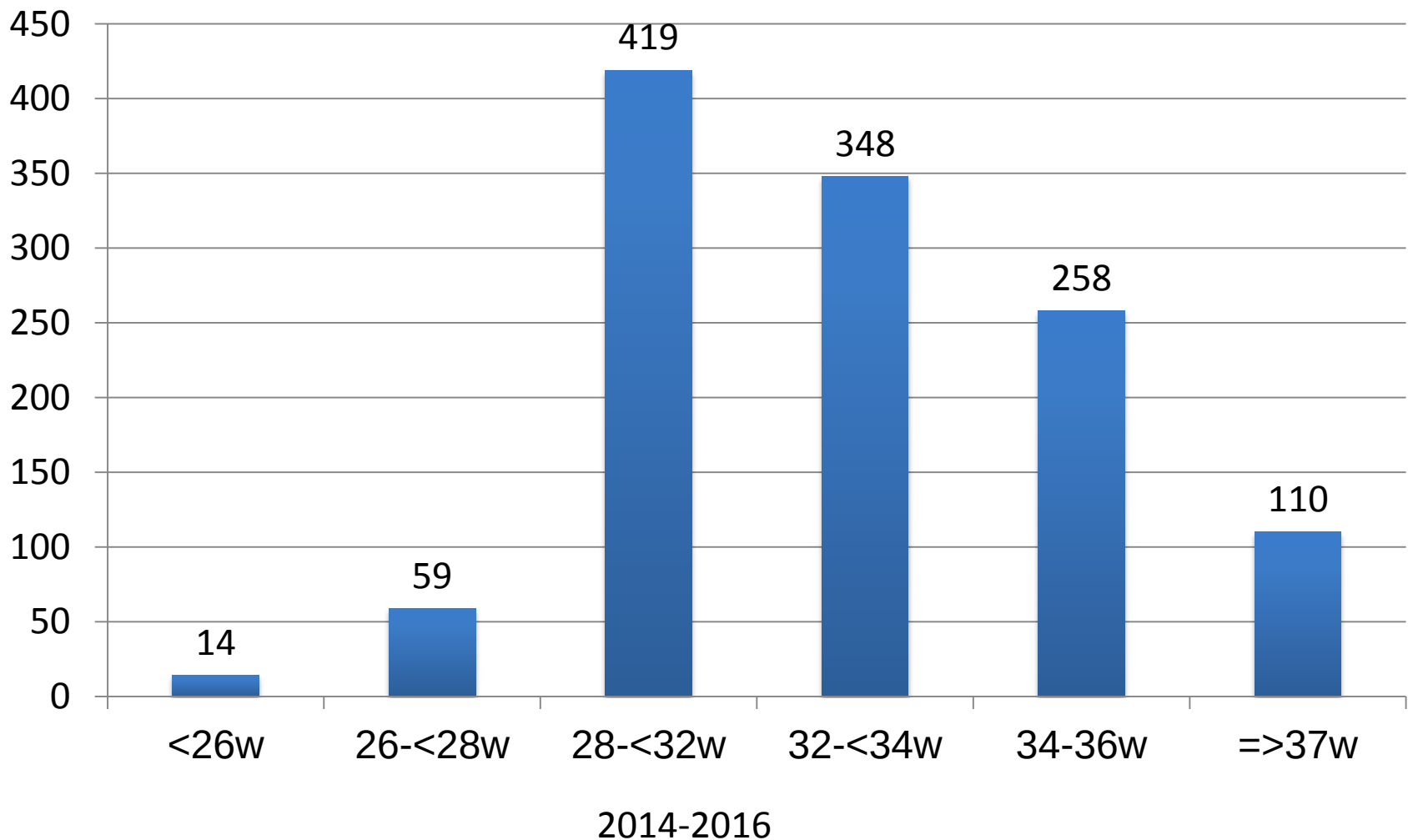

Tình hình nhập viện và chăm sóc KMC

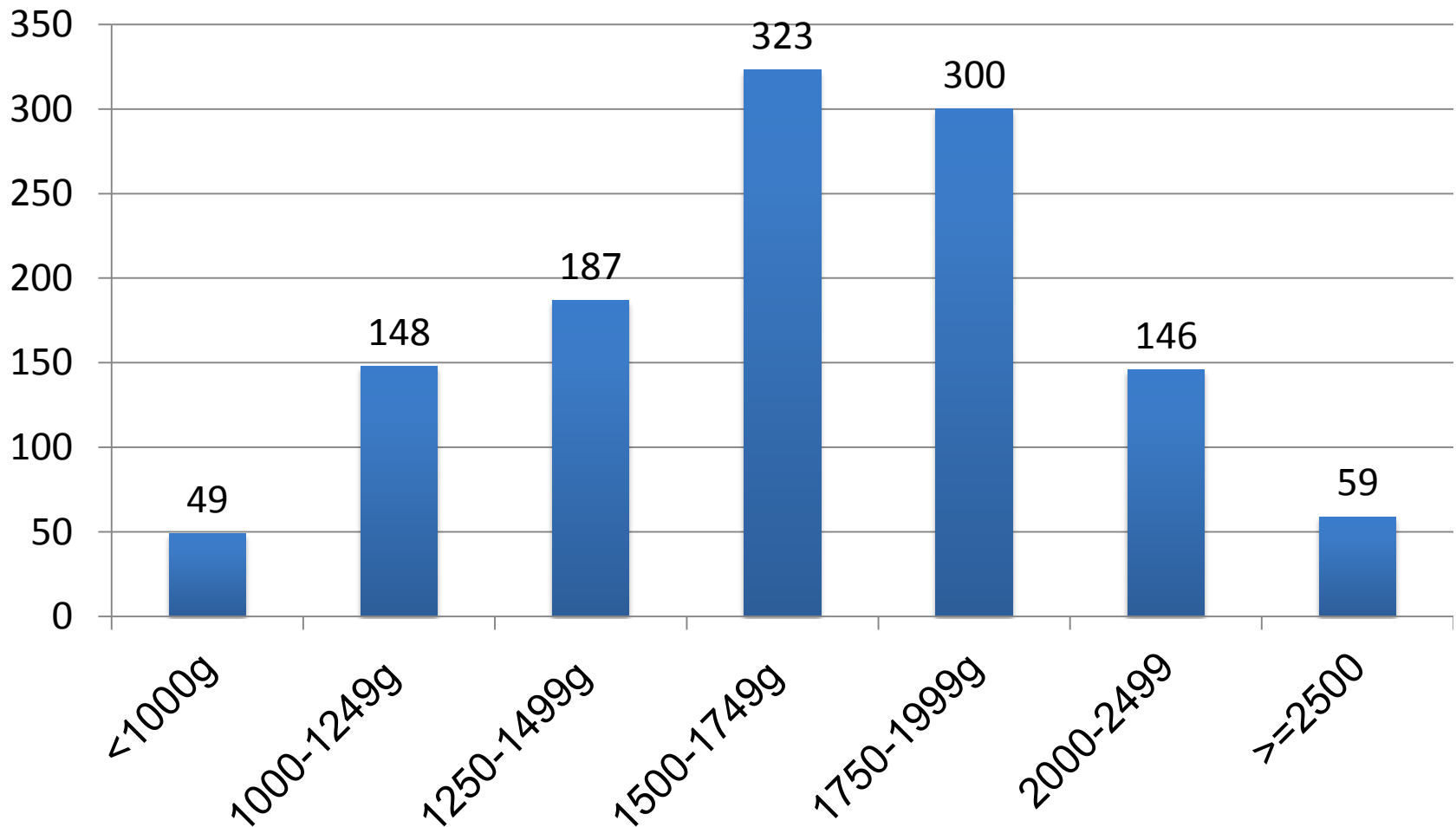
Đặc điểm trẻ được thực hiện KMC

(n= 1214, TB= 32,7 ± 3 tuần)

Tình hình chăm sóc KMC theo cân nặng

(n= 1214, TB= 1677,9 ± 468,1gr)

2014-2016

Kết quả chăm sóc trẻ KMC

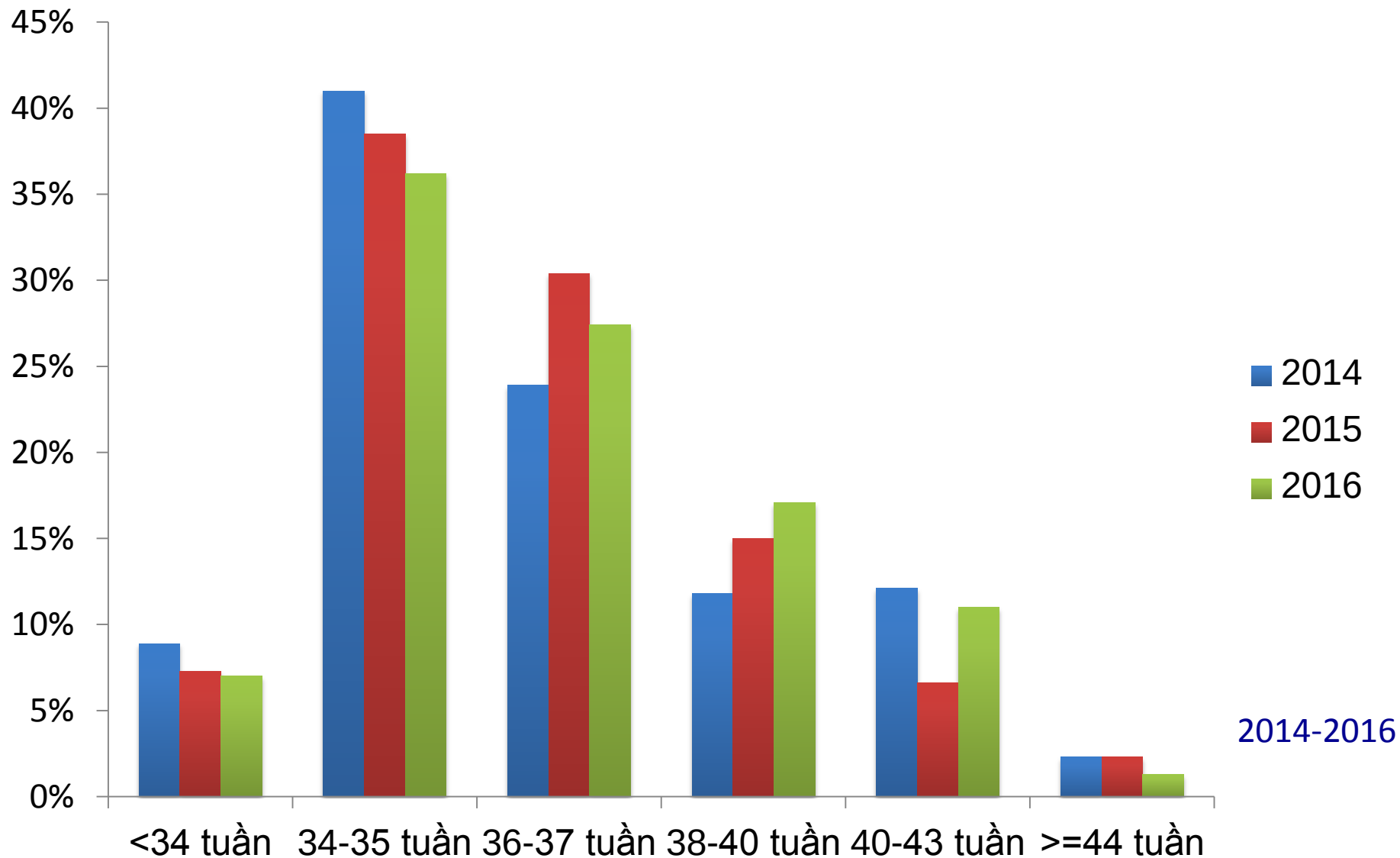
(n= 1214)

Kết quả	N	(%)
Sống	1192	98,2
Tử vong chung	22	1,8%
Tử vong theo tuổi thai:		
- <26w	1	
26-<28w	5	
28-<32w	6	
32-<34	4	
34-<37w	2	
>=37	4	

2014-2016

Thời điểm ra viện theo tuổi

(n=1192)

Kết quả chăm sóc KMC

Điều trị	2014 N=306	2015 N=396	2016 N=466
Thở CPAP trong thời gian Kangaroo, n (%)	88 (28,8)	101(25,5)	138 (29,6)
Bú sữa mẹ hoàn toàn khi xuất viện, n (%)	219 (71)	361 (91)	450 (97)
Thời gian nằm viện trung bình (ngày)	28,3 ± 19,9	27,8 ±22,8	31,8±27,6
Bệnh lý võng mạc trẻ non tháng (ROP) cần chuyển tuyến trên điều trị, n (%)	7(2,3)	1(0,3)	0

“Liên hoàn cái ôm đầu tiên”

Phòng sinh

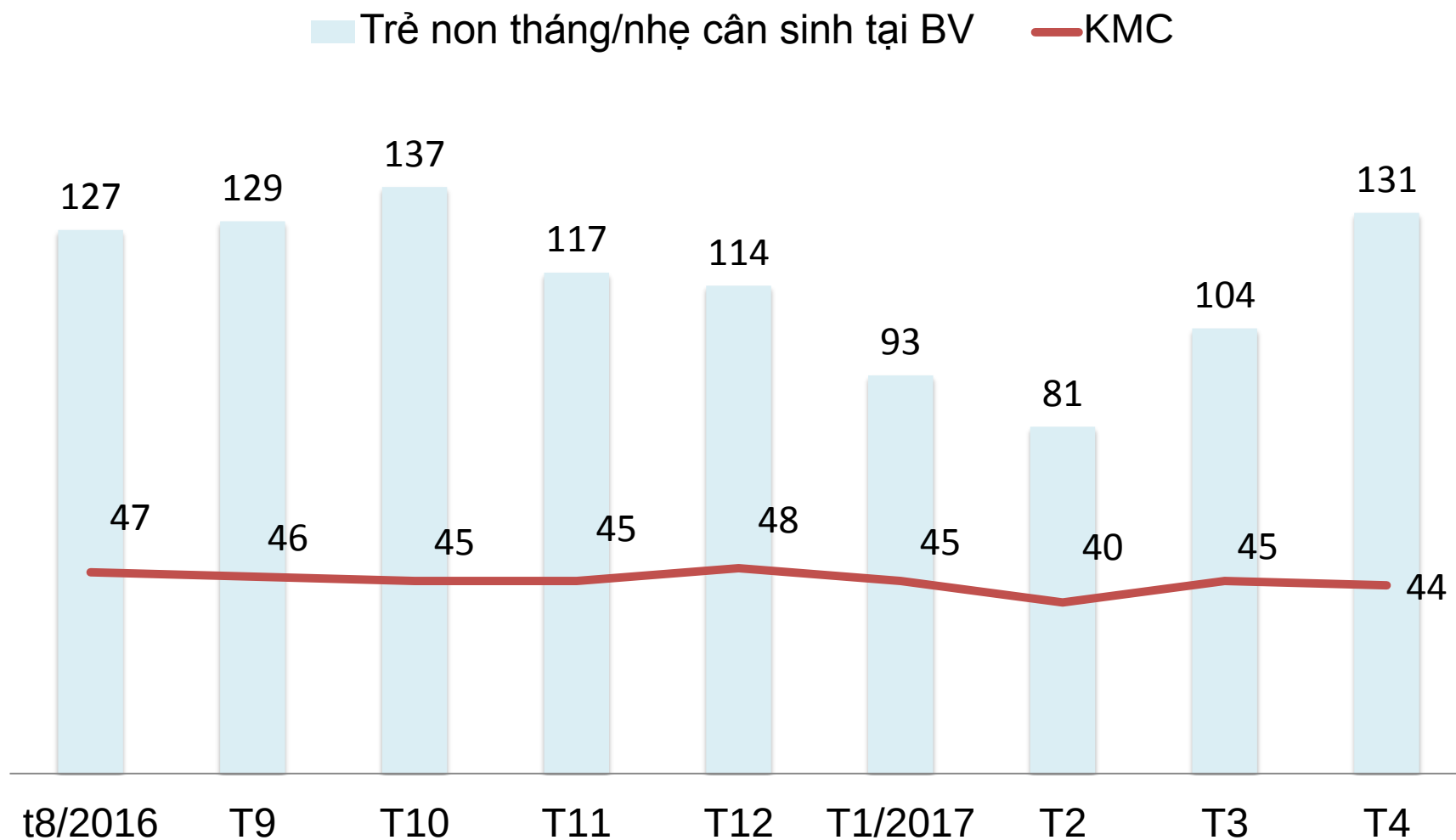

Hồi sức sau mổ

Kangaroo hậu sản

KMC sớm và liên tục tại Hậu sản (8/2016- 4/2017)

Đào tạo nhân rộng

Đợt đào tạo kangaroo	Số bệnh viện	Số nhân viên được đào tạo	Số bệnh viện đã triển khai kangaroo
2015 Đào tạo giảng viên tuyển tỉnh về KMC	6	18	- Quảng Trị - Quảng Ngãi - Quảng Nam
2016 - Quảng Nam - Gia Lai, Ninh Thuận-, Lào Cai - Điện Biên - Campuchia - Parkistan - Maroc	19 3 1 3 4 4	62 17 6 10 8 8	- Nhi Quảng Nam - Hiệp Đức - Phước Sơn - Đông Giang. - Nam Giang - Bắc Trà My - Gia Lai

Đào tạo nhân rộng

Pakistan- Maroc

Đào tạo nhân rộng

Quảng Nam-Gia Lai
Lào Cai- Ninh Thuận

Thuận lợi trong thực hiện KMC

- Quy trình hướng dẫn quốc gia thực hiện kangaroo
- Hỗ trợ và định hướng của lãnh đạo bệnh viện
- Đội ngũ nhân viên chăm sóc sơ sinh nhiệt huyết
- Đội EENC hoạt động tích cực
- Sự đồng thuận của gia đình
- Hỗ trợ của Bộ y tế, WHO, UNICEF

Rào cản và thách thức

- Sự phối hợp của phòng sinh, phòng mổ, sau mổ và sơ sinh trong thực hiện quá trình chăm sóc da kề da liên tục cho trẻ non tháng/nhẹ cân
- Thiếu cơ sở vật chất hỗ trợ cho gia đình đặc biệt là bà mẹ: không gian, phòng tắm, nhà vệ sinh.
- Thiếu ghi nhận các số liệu chăm sóc và tái khám một cách hệ thống
- Thiếu nhân lực & không gian

Kết luận và định hướng

- Phương pháp chăm sóc tối ưu cho trẻ non tháng/nhẹ cân, trao quyền cho người nhà và giảm tải cho các đơn vị hồi sức tích cực sơ sinh
- Một số rào cản có thể giải quyết sớm để đẩy mạnh
- Cần thúc đẩy thực hiện KMC sớm cho trẻ non tháng
- Kết nối với đội ngũ chăm sóc tiền sản
- Tăng cường chất lượng EENC-KMC trong bệnh viện
- Cải thiện thu thập số liệu thường qui
- Hỗ trợ đào tạo, giám sát EENC-KMC tại khu vực miền Trung